

Näringsutskottets betänkande 2019/20:NU9

Underskott i förhållande till elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till lag om ändring i ellagen. Lagändringen innebär att ett elnätsföretag inte ska kunna tillgodoräknas flera tillsynsperioders underskott när de nya bestämmelserna i ellagen om underskott i förhållande till intäktsramen tillämpas för första gången efter utgången av tillsynsperioden 2016–2019. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2020. Därtill föreslår utskottet att riksdagen avslår ett motionsyrkande om att regeringen senast i september 2020 bör återkomma till riksdagen med ett förslag om nätföretagens möjligheter att ta ut outnyttjade underskott.

I betänkandet finns en reservation (M, SD, KD, L) och fem särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L). I reservationen förordas att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att senast i september 2020 återkomma till riksdagen med ett förslag om nätföretagens möjligheter att ta ut outnyttjade underskott.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:53 Underskott i förhållande till elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Underskott i elnätsföretagens intäktsramar.....	5
Propositionen	5
Utskottets ställningstagande.....	7
Outnyttjade underskott	7
Propositionen	7
Motionen.....	8
Vissa kompletterande uppgifter	8
Utskottets ställningstagande.....	9
Reservation	10
Outnyttjade underskott, punkt 2 (M, SD, KD, L)	10
Särskilda yttranden	11
1. Underskott i elnätsföretagens intäktsramar, punkt 1 (M, KD, L)	11
2. Underskott i elnätsföretagens intäktsramar, punkt 1 (SD)	11
3. Underskott i elnätsföretagens intäktsramar, punkt 1 (C)	12
4. Underskott i elnätsföretagens intäktsramar, punkt 1 (V)	13
5. Outnyttjade underskott, punkt 2 (V)	13
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	15
Propositionen	15
Följdmotionen	15
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Underskott i elnätsföretagens intäktsramar

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:53.

2. Outnyttjade underskott

Riksdagen avslår motion

2019/20:3477 av Lars Hjälmered m.fl. (M).

Reservation (M, SD, KD, L)

Stockholm den 13 februari 2020

På näringsutskottets vägnar

Lars Hjälmered

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lars Hjälmered (M), Helene Hellmark Knutsson (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Monica Haider (S), Birger Lahti (V), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Mathias Tegnér (S), Camilla Brodin (KD), Åsa Eriksson (S), Arman Teimouri (L), Eric Palmqvist (SD), Lorentz Tovatt (MP), Peter Helander (C) och Rickard Nordin (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2019/20:53 Underskott i förhållande till elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015. En motion har väckts med anledning av propositionen. Regeringens och motionärernas förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. I bilaga 2 finns regeringens lagförslag.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Utskottets överväganden

Underskott i elnätsföretagens intäktsramar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen. Lagändringen innebär att ett elnätsföretag inte ska kunna tillgodoräknas flera tillsynsperioders underskott när de nya bestämmelserna i ellagen om underskott i förhållande till intäktsramen tillämpas för första gången efter utgången av tillsynsperioden 2016–2019. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2020.

Jämför särskilt yttrande 1 (M, KD, L), 2 (SD), 3 (C) och 4 (V).

Propositionen

Gällande rätt

I 5 kap. ellagen (1997:857) finns bestämmelser om intäktsram för nätverksamhet. Bestämmelserna innebär att nätmyndigheten (Energimarknadsinspektionen) ska göra en förhandsprövning av elnätsföretagens intäkter från nätverksamheten. Förhandsprövningen infördes 2010, och den första tillsynsperioden började löpa den 1 januari 2012 (prop. 2008/09:141, bet. 2008/09:NU21). Bestämmelserna fick sin nuvarande lydelse sedan riksdagen antagit regeringens förslag till ändringar i ellagen i propositionen Elmarknadsfrågor (prop. 2017/18:237, bet. 2017/18:NU23). Dessa lagändringar trädde i kraft den 1 januari 2019.

Förhandsprövningen innebär att de samlade intäkter som en nätkoncessionshavare (ett nätföretag) högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod ska rymmas inom en intäktsram. Intäkterna består främst av nätavgifter. Tillsynsperioden är normalt fyra år.

Efter varje tillsynsperiod kontrollerar Energimarknadsinspektionen om nätföretagets intäkter från nätverksamheten har varit större eller mindre än intäktsramen för perioden. Om ett nätföretags samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden hade avvikit från intäktsramen, skulle enligt de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2019 det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden (5 kap. 20 § ellagen i den dåvarande lydelsen).

Därefter har det införts bestämmelser i ellagen som innebär att nätföretaget under den närmast följande tillsynsperioden får uppbära beloppet utan att det anses omfattas av intäktsramen för den nya tillsynsperioden (5 kap. 29 §). Dessa bestämmelser innebär att om de samlade intäkterna från nätverksamheten under en tillsynsperiod har varit mindre än intäktsramen, ska Energimarknads-

inspektionen besluta att nätföretaget under den närmast följande tillsynsperioden får uppbära ett belopp från nätverksamheten som motsvarar underskottet. Det belopp som nätmyndigheten beslutar ska inte anses vara intäkter från nätverksamheten vid avstämning mot intäktsramen för den närmast följande tillsynsperioden. Detta ska dock gälla endast i den utsträckning intäkterna från nätverksamheten annars skulle överstiga intäktsramen. Regeringen ansåg inte att det fanns skäl att införa en möjlighet att utnyttja ett underskott från en tillsynsperiod under flera tillsynsperioder därefter.

Förvaltningsrättslig prövning och behov av lagändring

Med anledning av en dom som meddelades av Kammarrätten i Jönköping i februari 2019 har det väckts vissa frågor om hur de nya bestämmelserna om avvikelser från intäktsramen bör tillämpas efter den tillsynsperiod som tar slut vid utgången av 2019. Frågan är närmare bestämt om ett underskott från tillsynsperioden 2012–2015 ska kunna föras över till tillsynsperioden 2020–2023.

Frageställningen har behandlats i en promemoria som har tagits fram inom Regeringskansliet. Promemorian har remissbehandlats, och regeringen har därefter låtit Lagrådet granska ett förslag till ändring i ellagen. Lagrådet har i ett yttrande anfört att det remitterade förslaget har getts en komplicerad utformning som inte ansågs vara ändamålsenlig. Lagrådet föreslog därför vissa förtydliganden som inte ändrade förslagets innehåll i sak. Regeringen har följt Lagrådets rekommendationer i det aktuella lagförslaget.

Regeringens motiv till förslaget

Som framgår av de förarbetsuttalanden som redovisas i propositionen var lagstiftarens avsikt att ett nätföretag inte ska kunna samla på sig flera tillsynsperioders underskott.

Den ovan omnämnda förvaltningsrättsliga domstolsprövningen gällde tillämpningen av bestämmelser som fr.o.m. den 1 januari 2019 har ersatts av nya bestämmelser om avvikelser från intäktsramen. En konsekvens av domstolarnas bedömning är dock att det belopp som enligt de aktuella besluten har ökat intäktsramarna för tillsynsperioden 2016–2019 kan få betydelse när de nya bestämmelserna om avvikelser från intäktsramen tillämpas för första gången. Nätföretagen skulle på det sättet få möjlighet att rulla över underskott från tillsynsperioden 2012–2015 till perioden 2020–2023. Som framgår ovan är detta emellertid en tillämpning som går emot intentionerna bakom de nya bestämmelserna. Att det inte ska vara möjligt att rulla över underskott från den första tillsynsperioden till den tredje har varit en utgångspunkt för utformningen av regelverket. Av detta skäl anser regeringen att det är motiverat med en lagändring för att säkerställa att regelverket tillämpas på det sätt som lagstiftaren har avsett och som även kommer till uttryck i de nya bestämmelserna (5 kap. 29 § ellagen). I det sammanhanget har lagstiftaren även beaktat kundernas intresse av låga och stabila nättariffer.

Regeringens förslag

Om intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökat med tillämpning av äldre bestämmelser om avvikelser från intäktsramen, ska den ökningen inte beaktas vid tillämpningen av de nya bestämmelserna om underskott i förhållande till intäktsramen. Det bör alltså inte vara möjligt att utnyttja underskott i förhållande till intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 utan några särskilda begränsningar. Ellagens utformning fr.o.m. den 1 januari 2019 innebär att ett nätföretag inte kan utnyttja flera tillsynsperioders underskott efter utgången av tillsynsperioden 2020–2023. Den aktuella lagändringen bör enligt regeringens uppfattning alltså endast ta sikte på den tillsynsperioden. Regeringen ser det därför som lämpligt att komplettera de övergångsbestämmelser som beslutades i samband med de nyssnämnda lagändringarna.

Därmed föreslår regeringen i den aktuella propositionen att ett nätföretag inte ska kunna tillgodoräknas flera tillsynsperioders underskott när de nya bestämmelserna i ellagen om underskott i förhållande till intäktsramen tillämpas för första gången efter utgången av tillsynsperioden 2016–2019. Den nya ordningen införs genom ett tillägg i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2018:1448) om ändring i ellagen (1997:587).

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2020.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot förslaget i propositionen utan föreslår att riksdagen ska anta regeringens förslag till ändring i ellagen med den motivering som redovisas i propositionen. Därmed tillstyrker utskottet propositionen.

Outnyttjade underskott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att regeringen senast i september 2020 ska återkomma till riksdagen med ett författningsförslag som ger ett särskilt investeringsutrymme till nätföretag som har outnyttjade underskott. Utskottet hänvisar till att regeringen i den propositionsförteckning som publicerades i januari 2020 har angett att en proposition med den inriktningen kommer att lämnas till riksdagen i september 2020.

Jämför reservationen (M, SD, KD, L) och särskilt yttrande 5 (V).

Propositionen

I propositionen anger regeringen att det pågår ett arbete inom Regeringskansliet som syftar till att göra det möjligt för nätföretagen att utnyttja underskott som kan hänföras till den första tillsynsperioden, under förutsättning att

intäkterna används till de investeringar i elnäten som krävs för att möta växande behov när det gäller kapacitet, leveranssäkerhet och efterfrågefleksibilitet. Regeringen konstaterar dock att det ännu inte finns tillräckligt underlag som gör det möjligt att i detalj redovisa hur en sådan författningsreglering bör utformas, men att den har för avsikt att återkomma till riksdagen med ett lagförslag som har denna inriktning.

Motionen

I kommittémotion 2019/20:3477 av Lars Hjalmered m.fl. (M) refererar motionärerna till det som sägs i propositionen om att regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett författningsförslag som ger ett särskilt investeringsutrymme till nätföretag som har utnyttjade underskott. Motionärerna noterar att det ännu inte finns något underlag som kan ligga till grund för ett beslut om en sådan reglering, men betonar samtidigt vikten av att regeringen återkommer med ett förslag till riksdagen så snart som möjligt, senast i september 2020, i enlighet med vad regeringen har redovisat i propositionsförteckningen för våren 2020.

Vissa kompletterande uppgifter

Analys av kapacitetsbrist i elnäten

I oktober 2019 gav regeringen Energimarknadsinspektionen i uppdrag att undersöka omfattningen av kapacitetsbristen i elnäten, utreda hur problematiken har sett ut över tid samt analysera förutsättningar och åtgärder kopplade till de problem som identifieras. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 1 oktober 2020. En delredovisning ska lämnas senast den 30 april 2020.

Initiativ för ökade investeringar i elnäten och ökad regional effekt

I november 2019 redovisade regeringen på sin webbplats att den tillsammans med energibranschen har tagit ett initiativ för ökade investeringar i elnäten och ökad regional effekt. Regeringen har som ambition att ta fram ett förslag i två steg som innebär att de elnätsföretag som har s.k. utnyttjade underskott jämfört med intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 får möjlighet att utnyttja underskotten. Utgångspunkterna för arbetet är följande:

- Medlen ska användas till investeringar.
- Företagen måste stå för 25 procent av investeringarna med andra medel.
- Medlen får endast tas ut för investeringar gjorda under tillsynsperioderna 2020–2023 och 2024–2027.
- Endast sådana investeringar som överstiger 1 procent av det kapital som krävs för att bedriva elnätsverksamheten ska tillgodoräknas elnätsföretagen.

- Den del av investeringarna som finansieras genom anslutningsavgifter, alltså exempelvis ny elproduktion som ansluts, ska inte få räknas med för att nå upp till 1 procent.

Regeringen framhåller att elnätsföretagen har förklarat att de som kollektivt kommer att sänka elnätsavgifterna för en majoritet av kunderna och öka investeringarna i näten. Vidare redovisar regeringen att det har vidtagits ytterligare åtgärder för att förbättra den lokala effektsituationen i bl.a. Stockholm och Malmö.

Aviserad proposition om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

I den propositionsförteckning som presenterades den 14 januari 2020 redovisar regeringen att den avser att i september 2020 överlämna en proposition till riksdagen med titeln Särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet.

Utskottets ställningstagande

Ett väldimensionerat elnät ligger till grund för en tillförlitlig kraftöverföring, vilket i sin tur är en fundamental förutsättning för att kunna möta den omställning av energisystemet som står för dörren och de effektproblem som kan uppkomma som en följd av att kraftproduktionsmixen förändras.

Mot den bakgrunden har Energimarknadsinspektionen fått i uppdrag av regeringen att undersöka den eventuella kapacitetsbrist som finns på vissa håll i elnätet. Därtill har det initierats ett arbete mellan regeringen och energibranschen som syftar till ökade investeringar i elnäten och ökad regional effekt. Som en del av detta initiativ pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att ta fram ett författningsförslag som syftar till att göra det möjligt för nätföretagen att utnyttja underskott som kan hänföras till den första tillsynsperioden. Villkoret är dock att intäkterna används till de investeringar i elnäten som krävs för att möta växande behov när det gäller kapacitet, leveranssäkerhet och efterfrågefleksibilitet.

Av den propositionsförteckning som regeringen lämnade till riksdagen i mitten av januari 2020 framgår att ett förslag på det aktuella temat är att vänta i september 2020. Med hänvisning till att regeringen således nyligen har redovisat avsikten att återkomma till riksdagen med ett lagförslag så snart som i september innevarande år anser utskottet att motion 2019/20:3477 (M) kan betraktas som tillgodosedd och därför bör avslås av riksdagen.

Reservation

Outnyttjade underskott, punkt 2 (M, SD, KD, L)

av Lars Hjalmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Lotta Olsson (M), Tobias Andersson (SD), Camilla Brodin (KD), Arman Teimouri (L) och Eric Palmqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3477 av Lars Hjalmered m.fl. (M).

Ställningstagande

Sveriges elnät står inför stora utmaningar. Brister i elnäten i form av kapacitetsbrister har skapat stora problem för myndigheter och företag runt om i Sverige. Investeringar har nekats, arbetstillfällena har gått förlorade och frustrationen bland såväl företagare som politiker har varit stor. Investeringar i elnäten måste vara inriktade på innovation, funktion och tillförlitlighet.

Vi noterar att regeringen i den aktuella propositionen anger att den har för avsikt att återkomma till riksdagen med ett förslag till författningsreglering som gör det möjligt för nätföretagen att utnyttja underskott som kan hänföras till den första tillsynsperioden, under förutsättning att intäkterna används till de investeringar i elnäten som krävs för att möta växande behov när det gäller kapacitet, leveranssäkerhet och efterfrågeflexibilitet. Vi ser i grunden positivt på regeringens avsikt, men vill i likhet med vad som anförs i motion 2019/20:3477 (M) understryka att det är viktigt att agera skyndsamt för att komma till rätta med de utmaningar som redan i dag är ett faktum på elnätsområdet. För att säkerställa att den aktuella frågan inte dras i långbänk till men för både konsumenter och producenter av el på olika nivåer i det svenska kraftsystemet, anser vi att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att återkomma med det aviserade förslaget senast i september 2020.

Med det anförda tillstryks motion 2019/20:3477 (M).

Särskilda yttranden

1. Underskott i elnätsföretagens intäktsramar, punkt 1 (M, KD, L)

Lars Hjalmered (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Lotta Olsson (M), Camilla Brodin (KD) och Arman Teimouri (L) anför:

Vi har ställt oss bakom förslaget till lagändring i den aktuella propositionen. Samtidigt vill vi vara tydliga med att förslaget endast innebär en mindre justering av den gällande elnätsregleringen som inte på något sätt kan möta de betydande utmaningar som finns på detta område.

Kapacitetsbrist i elnäten har skapat stora problem för myndigheter och företag runt om i Sverige. Investeringar har nekats, arbetstillfällena har gått förlorade och frustrationen bland såväl företagare som politiker har varit stor.

Samtidigt växer allt mer elintensiva verksamheter fram. Stora serverhallar som kräver mycket el och stabila elnät etableras i en allt snabbare takt. Den tunga redan elintensiva basindustrin behöver ännu mer el för att kunna ställa om sina processer i hållbar riktning. Vägtransportsektorn är ytterligare ett exempel där en omfattande elektrifiering ses som en viktig delösning för att komma bort från ett klimatskadligt fossilbränsleberoende.

Till detta kan läggas att en fortsatt utbyggnad av väderberoende stor- och småskalig produktion av sol- och vindkraft innebär särskilda utmaningar för elnäten.

Sammantaget ställer detta stora krav på en väl fungerande elnätsreglering som möjliggör den modernisering av elnäten som är nödvändig. Vi anser därför att regeringen och riksdagen framöver måste diskutera, utreda och besluta om en utvecklad nätreglering. En sådan moderniserad reglering måste premiera investeringar som är inriktade på innovation, funktion och tillförlitlighet. Det är också mycket angeläget att en reformerad reglering är inriktad på att effektivisera de tillståndsprocesser som föregår en utbyggnad av elnätet. De långa handläggningstider och omständliga prövningar som i dag ofta präglar dessa processer hämmar investeringsviljan till men för Sveriges möjligheter att ta till vara på elektrifieringens möjligheter att bidra till en hållbar utveckling.

2. Underskott i elnätsföretagens intäktsramar, punkt 1 (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD), Tobias Andersson (SD) och Eric Palmqvist (SD) anför:

Vi har inget att invända mot förslaget i den aktuella propositionen. För att säkerställa tillförlitliga elleveranser till konkurrenskraftiga priser vill vi dock un-

derstryka behovet av att framtida elnätregleringar i högre grad premierar innovation och ger tydligare incitament för investeringar som syftar till att stärka driftssäkerheten.

Sveriges elleveranser har under lång tid kännetecknats av hög elkvalitet och god driftssäkerhet, men nu ökar riskerna för effektproblem som en följd av att väderberoende förnybar elproduktion ansluts till elnäten, samtidigt som kärnkraften stängs ned. Konsekvenserna av detta blir att en betydande andel av den stabila elproduktionen försvinner utan att tillräckliga åtgärder vidtas för att garantera leveranssäkerheten även fortsättningsvis. Försämrade leveranssäkerhet är, enligt vår uppfattning, inte en acceptabel utveckling för ett samhälle som är mer beroende av en stabil elförsörjning än någonsin tidigare.

Kapacitetsbristen i elnäten blir än mer påtaglig som en följd av att städerna växer, utan att elnäten samtidigt förstärks och moderniseras i motsvarande takt. Eftersatt elnätmodernisering drabbar såväl näringslivet som hushållen. En önskvärd samhällsutveckling där fossilfrihet bl.a. nås genom en ökad elektrifiering hämmas av att elnäten är underdimensionerade och elnätregleringen föråldrad.

3. Underskott i elnätsföretagens intäktsramar, punkt 1 (C)

Peter Helander (C) och Rickard Nordin (C) anför:

Vi har ställt oss bakom förslaget i den nu aktuella propositionen. Den begränsade justering av ellagen som föreslås måste dock följas av ett betydligt bredare och mer ambitiöst grepp på de utmaningar som det svenska kraftsystemet står inför.

Den pågående och nödvändiga omställningen av det svenska kraftsystemet präglas i många fall av diskussioner om när, var och hur produktionskapaciteten kan ökas. Ofta förbises dock att den el som produceras också måste kunna distribueras på ett effektivt sätt till de platser där den ska konsumeras. Nätkapacitetsproblem har visat sig såväl i storstadsområden som i mindre orter som en följd av att elnätet inte är tillräckligt utbyggt och att lokal kraftproduktion inne i städer inte expanderar i takt med att behoven ökar eller att den helt enkelt avvecklas. Därtill är det nödvändigt att beakta att det pågår en förändring av kraftproduktionsmönstren som bl.a. innebär att storskaliga produktionslag till viss del ersätts av förnybar, inte sällan mer småskalig och väderberoende, produktion. Även konsumtionen av el förändras bl.a. som en följd av en alltmer utbyggd elektrifiering av vägtransportsektorn. Sammantaget ställer detta andra krav på överföringskapaciteten i det svenska elnätet än de som låg till grund för den gällande elnätregleringen. I dag handlar det inte bara om att vädarsäkra elnätet och att bygga ut det till nya verksamheter utan i hög grad även om att anpassa det till en mer komplex mix av konsumenter och producenter.

Vi anser att det är nödvändigt att underlätta lokal kraftproduktion, förbättra överföringskapaciteten samt korta tillståndsprocesserna för nya ledningar och produktionsanläggningar. Elnätregleringen behöver göras om i grunden och

anpassas till den tekniska utvecklingens möjligheter och de förändrade marknadsförhållandena. Det måste också bli mer lönsamt med kraftvärme och annan lokal elproduktion. Forskning och utveckling måste premieras liksom även flexibilitet och lastbalansering för att det ska vara värt för nätbolagen att satsa på nya smarta lösningar till gagn såväl för konsumenter och producenter av el som för Sveriges strävan mot att bli ett mer klimatsmart och effektivare samhälle.

Den uppfattning vi nu har redovisat återfinns också i parti- och kommittémotioner som företrädare för Centerpartiet har väckt under den allmänna motionstiden 2019/20, vilka i de aktuella delarna kommer att behandlas av riksdagen senare under det innevarande riksmötet.

4. Underskott i elnätsföretagens intäktsramar, punkt 1 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Regeringen motiverar den föreslagna lagändringen bl.a. med att det annars blir möjligt för elnätföretagen att ta ut en högre avgift under tillsynsperioden 2020–2023. Vidare anför regeringen att det är oklart var och hur sådana eventuella avgiftshöjningar kan drabba olika elkonsumenter eftersom det beror på hur stora underskott olika nätbolag har haft i förhållande till sina intäktsramar. Att sådana potentiella avgiftshöjningar kan förhindras är bra, och jag står därför bakom förslaget i propositionen.

Företrädare för Vänsterpartiet har i andra sammanhang framhållit det orimliga i att privata elnätsföretag tillåts sätta mycket höga nätavgifter och att det är orimligt med de stora skillnader i nätavgifter som råder mellan stad och land, mellan olika regioner i Sverige och mellan olika nätbolag. Stegrande elnätsavgifter drabbar inte bara hushållen hårt utan slår även mot industrin och i förlängningen även mot jobben. Det krävs onekligen ett större politiskt ansvar för att motverka de oskäliga prishöjningar som konsumenterna utsätts för i dag. Jag är därför av den uppfattningen att det finns ett stort behov av ytterligare regleringar – utöver den marginella justering som föreslås i den aktuella propositionen – som motverkar oskäliga nätavgiftshöjningar för konsumenterna.

5. Outnyttjade underskott, punkt 2 (V)

Birger Lahti (V) anför:

Elmarknaden avreglerades för lite mer än tjugo år sedan i syfte att öka konkurrensen inom elförsörjningen och sänka priserna. Med facit i hand kan jag se att avregleringen inte lett till lägre priser och inte heller till större trygghet för konsumenterna. Privata elnätsföretag tillåts i dag att sätta mycket höga avgifter. Dessutom varierar avgifterna stort över landet, och det kan skilja tusentals kronor per år i avgift beroende på var man bor. Jag anser att det är orimligt med så stora skillnader i nätavgifterna som det är nu mellan stad och land,

mellan olika regioner i Sverige och mellan olika bolag. Stegrande elnätsavgifter drabbar inte bara hushållen hårt utan slår även mot industrin och i förlängningen även mot jobben. Enligt min uppfattning krävs det ett större politiskt ansvar för att motverka de oskäligena prishöjningar som konsumenterna utsätts för i dag. Detta synsätt anser jag ska vara vägledande för det pågående arbetet med att se över hur elnätsföretagen ska kunna använda de underskott som eventuellt uppkommer i förhållande till deras beslutade intäktsramar.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:53 Underskott i förhållande till elnätsföretagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).

Följdmotionen

2019/20:3477 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med det aviserade förslaget om nätföretagens möjligheter att ta ut outnyttjade underskott senast i september 2020, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857) att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2018:1448) om ändring i den lagen ska införas en ny punkt, 6, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6. Om intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökats med tillämpning av 5 kap. 20 § i den äldre lydelsen, ska den ökningen inte beaktas vid tillämpningen av 5 kap. 29 §.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2020.